

LITERATURA CATALANA (SEGLE XX)

Curs: 2008-2009	Codi: 28662	Crèdits: 4,5 + 7,5 = 12
Cicle: Primer	Tipus d'assignatura: Troncal	Semestre: Anual

PROFESSOR(S)

[Jordi Castellanos](#)

DESCRIPCIÓ GENERAL, OBJECTIUS I REQUISITS PREVIS

D'acord amb el descriptor oficial que consta en el pla d'estudis, l'assignatura planteja un estudi històric i filològic de les principals etapes, moviments, autors i obres de la literatura catalana del segle XX. És una assignatura pensada per a estudiants de primer curs, per la qual cosa no exigeix cap requisit previ.

Objectius

1. Comprensió dels processos culturals i literaris més significatius des del Modernisme a l'actualitat.
2. Coneixement dels models de creació literària i dels autors i obres més representatius del període.
3. Aproximació als enfocaments i mètodes propis dels estudis literaris i a la seva aplicació.
4. Reforçament de la capacitat de comprensió del fet cultural i literari considerats des d'una perspectiva històrica.
5. Potenciació de la capacitat de lectura de tipus diferents de textos.

ESBÓS DEL TEMARI

1. El Modernisme. Característiques i evolució del moviment. Les teories estètiques i literàries. L'actualització dels gèneres literaris
 - 1.1. La poesia. Les vies de renovació. Joan Maragall i la poètica de la "paraula viva". La introducció del Simbolisme. Altres corrents. L'"Escola mallorquina".
 - 1.2. El conte i la novel·la. La crisi del Naturalisme. Novel·la i conte (J. Ruyra). La novel·la simbòlica (Casellas, Víctor Català, P. Bertrana, Pous i Pagès). Altres corrents.
 - 1.3. El teatre. El teatre simbolista (Santiago Rusiñol, Adrià Gual). El teatre d'idees (Ignasi Iglésias, J. Puig i Ferrer). La tragèdia. El teatre en vers.
2. El Noucentisme. Origen i formació del moviment. Característiques i evolució. Cultura, estètica i creació literària.
 - 2.1. La jerarquització dels gèneres literaris. L'assaig. Eugeni d'Ors.
 - 2.2. La poesia. Josep Carner. Els inicis de Carles Riba. L'obertura a les primeres avantguardes.
 - 2.3. La novel·la. La crisi del gènere. El conte.
 - 2.4. El teatre.
3. Els anys de la Dictadura i la República (1923-1939). Evolució històrica i canvis polítics. Renovació i diversificació. Els corrents ideològics i culturals. Propostes i plataformes.
 - 3.1. La poesia. La tradició vuitcentista (Josep M. de Sagarra). El postsimbolisme: la diversitat de realitzacions: de la poesia pura al surrealisme. Carles Riba. J. V. Foix. Marià Manent. Els poetes joves dels anys 30 (Rosselló-Pòrcel, Joan Teixidor, Joan Vinyoli).
 - 3.2. La novel·la. La represa del gènere. El mercat literari. La novel·la popular. La reaparició d'antics modernistes (Puig i Ferrer, Bertrana). La novel·la psicològica (Carles Soldevila, Miquel Llor, J. M. de Sagarra). Desmitificació i paròdia (Francesc Trabal). Novel·la i periodisme: Josep Pla.
 - 3.3. El teatre. La comèdia burgesa. El nou teatre poètic. La visió crítica i propostes de renovació. El teatre popular.
4. La postguerra (1939-1959). La ruptura del franquisme i la represa cultural i literària. Periodització (1939-1946-1959). Descripció històrica i cultural.
 - 4.1. La poesia. Predomini i funció. L'adaptació de la poètica postsimbolista (Carner, Riba, Foix, Màrius Torres, Vinyoli). La tradició d'avantguarda (Joan Brossa, Palau i Fabre). "Realisme" i desmitificació (Pere Quart, Jordi Sarsanedas, Vicent Andrés Estellés, M. Martí i Pol). Poesia i mite (Salvador Espriu, Agustí Bartra).
 - 4.2. La narrativa. L'impacte de l'exili. La represa. Continuïtat i evolució dels models de preguerra (Soldevila, Llor, Arbó). La incidència de l'exili: entre el realisme testimonial i el mite (Bartra, Riera Llorca, Ferran de Pol, Jordana, Calders). Realisme psicològic i existencialisme (Maria Aurèlia Capmany, Josep M. Espinàs, M. de Pedrola). La novel·la catòlica (J. Sales). La narrativa fantàstica (Joan Peruchó). El conte (Sarsanedas, Calders).

- 4.3. El teatre. Procés de represa. Teatre professional i teatre independent. La reformulació dels esquemes tradicionals (Sagarra, Oliver). Vies d'experimentació (Pedrolo i el teatre de l'absurd, Brossa i la poesia escènica). El teatre d'Espriu.
- 4.4. L'assaig i la prosa no imaginativa: memorialisme, crònica periodística, etc. (Pla, Gaziol, Vicens Vives).
5. Del Realisme Històric a l'actualitat (1959-2000). Les fases evolutives (1959-1968-1975-198...), El "realisme històric" com a programa de transformacions i com a estètica. La crisi del model. Una nova institucionalització de la cultura.
 - 5.1. La poesia. Continuitat i evolució dels models anteriors. Els diversos models de "realisme". La "poesia de l'experiència" (Gabriel Ferrater, Narcís Comadira, Francesc Parcerisas). Una represa de la poètica postsimbolista (Pere Gimferrer).
 - 5.2. La narrativa. Llorenç Villalonga i Mercè Rodoreda. Les diverses utilitzacions del realisme (Pedrolo, Baltasar Porcel, Terenci Moix, Montserrat Roig). La narrativa autoreflexiva (Calders). Referents històrics i novel·la de gènere. Les darreres tendències (Monzó, Moncada).
 - 5.3. El teatre. Del teatre independent a l'institucional. La renovació a partir dels 60 (Benet i Jornet, Jordi Teixidor, Rodolf Sirera). Espai escènic i text teatral.
 - 5.4. L'assaig i la prosa no imaginativa: Pla i la revisió de la seva obra. Joan Fuster.

TUTORIES INTEGRADAS

Virtuals. Mitjançant el correu electrònic es farà un seguiment dels estudiants i es proposaran exercicis de comentari de text.

BIBLIOGRAFIA ESSENCIAL

- J. Molas-J. Massot i Muntaner, dirs., Diccionari de literatura catalana, Barcelona, Edicions 62, 1979.
- E. Bou, dir., Nou diccionari 62 de la literatura catalana, Barcelona, Edicions 62, 2000.
- J. Fuster, Literatura catalana contemporània, Barcelona, Curial, 1972.
- J. Castellanos, ed., Guia de literatura catalana contemporània, Barcelona, Edicions 62, 1973.
- Diversos autors, Història de la literatura catalana, 4 vols., Barcelona, Edicions 62-Orbis, 1984.
- J. Molas, dir., Història de la literatura catalana. Part moderna, vols. VIII. IX, X i XI, Barcelona, Ariel, 1986-1987.
- J.M. Llompart, La literatura moderna a les Balears, Palma de Mallorca, editorial Moll, 1964.
- V. Simbor, Els fonaments de la literatura contemporània al País Valencià (1900-1939), Barcelona, Institut de Filologia Valenciana-Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1988.

FORMA D'AVUACIÓ

Es faran dos exàmens.

Per aprovar el curs caldrà, a més, haver realitzat un mínim d'exercicis pràctics (que s'especificaran a començament de curs).

ALTRES DADES

LECTURES OBLIGATÒRIES

Es proposarà cada curs un conjunt de lectures obligatòries.